

บทที่
9

รูปเรขาคณิตสามมิติ

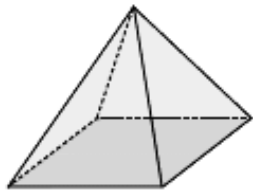
ค 2.2 ป.6/3 บอกลักษณะของรูปเรขาคณิตสามมิติชนิดต่าง ๆ

ค 2.2 ป.6/4 ระบุรูปเรขาคณิตสามมิติที่ประกอบจากรูปคลี่ และระบุรูปคลี่ของรูปเรขาคณิตสามมิติ

ค 2.1 ป.6/1 แสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาเกี่ยวกับปริมาตรของรูปเรขาคณิตสามมิติ
ที่ประกอบด้วยทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก

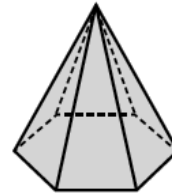
1. บอกชนิดของรูปเรขาคณิตสามมิติต่อไปนี้

1)

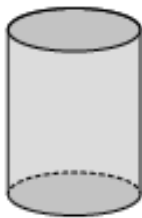
ตอบ พีระมิดฐานสี่เหลี่ยม

2)

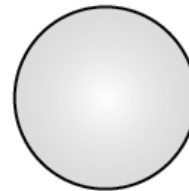
ตอบ พีระมิดฐานหกเหลี่ยม

3)

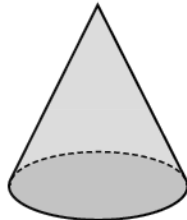
ตอบ ทรงกระบอก

4)

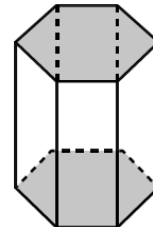
ตอบ ทรงกลม

5)

ตอบ กรวย

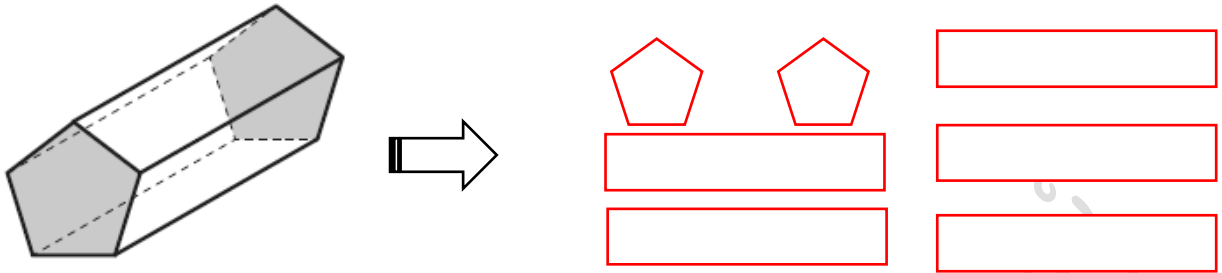
6)

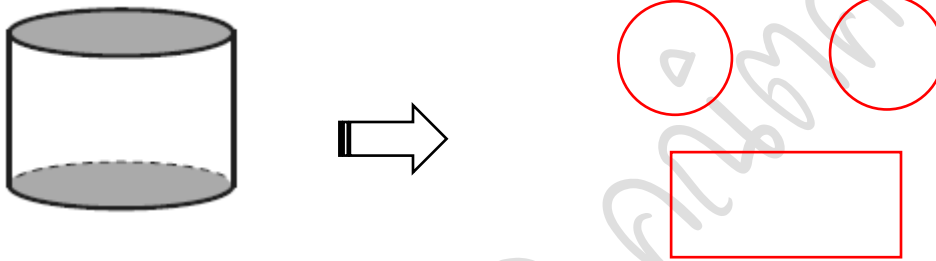
ตอบ ปริซึมหกเหลี่ยม

2. วาดรูปคร่าว ๆ ของหน้าตัดหรือฐาน และหน้าข้างทุกหน้าของรูปเรขาคณิตสามมิติต่อไปนี้

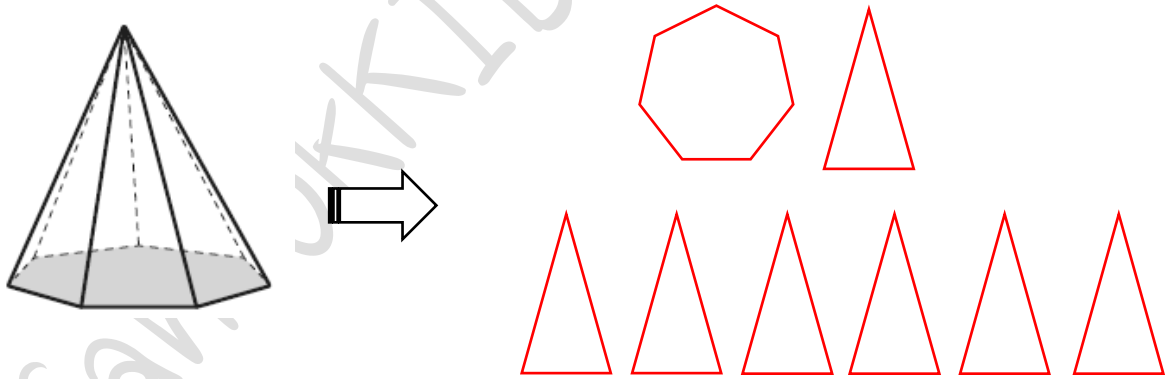
1)

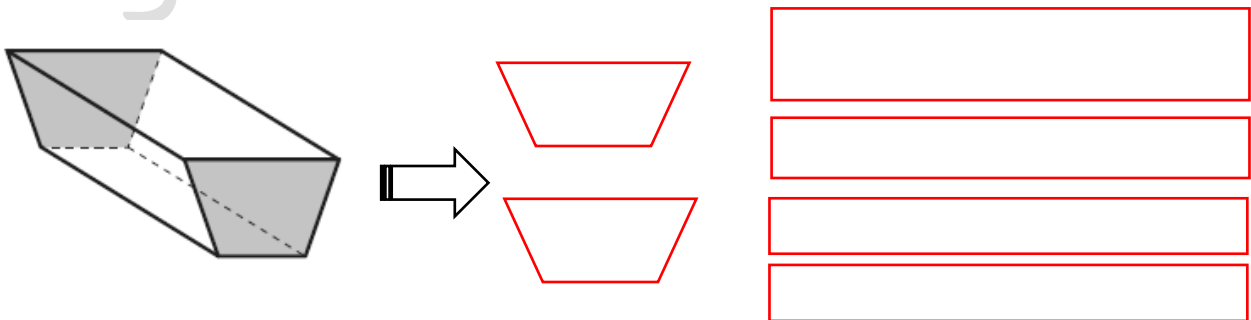
2)

3)

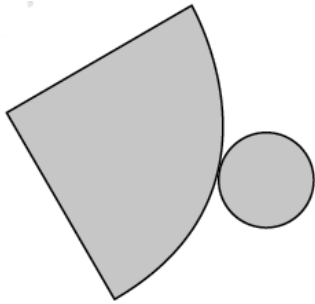

4)

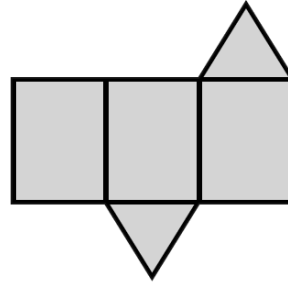
3.บอกชนิดของรูปเรขาคณิตสามมิติที่ประกอบจากรูปคลี่ต่อไปนี้

1)

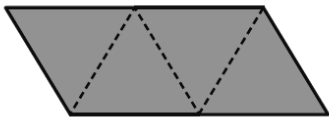
ตอบ กรวย

2)

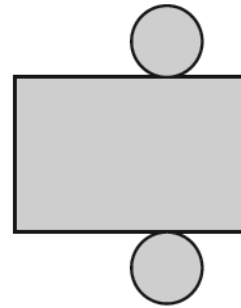
ตอบ ปริซึมสามเหลี่ยม

3)

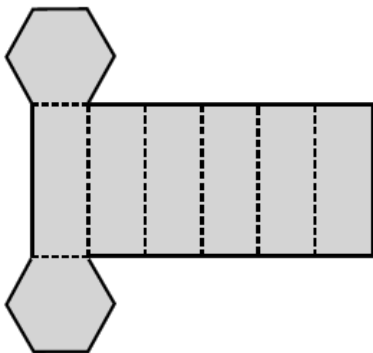
ตอบ พีระมิดฐานสามเหลี่ยม

4)

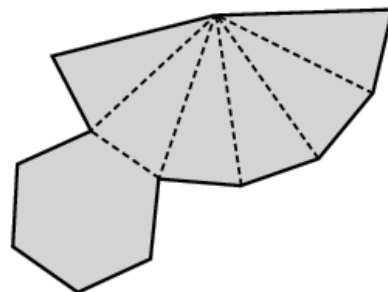
ตอบ ทรงกระบอก

5)

ตอบ ปริซึมหกเหลี่ยม

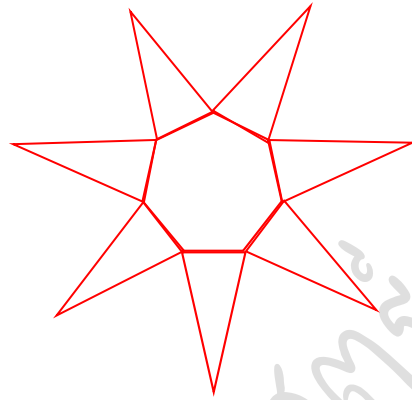
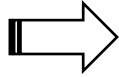
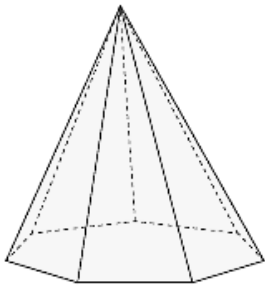
6)

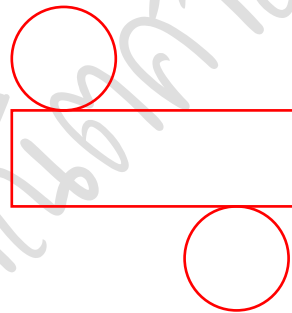
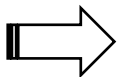
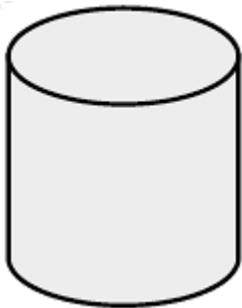
ตอบ พีระมิดฐานหกเหลี่ยม

4. เขียนรูปคลี่ของรูปเรขาคณิตสามมิติที่กำหนดให้ต่อไปนี้

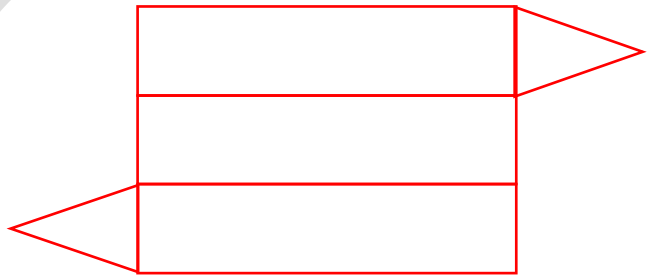
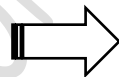
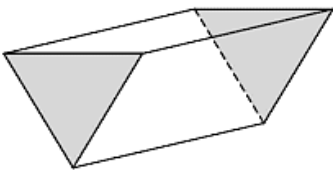
1)

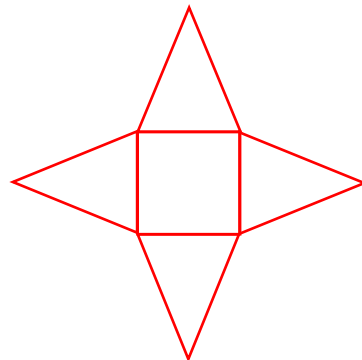
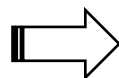
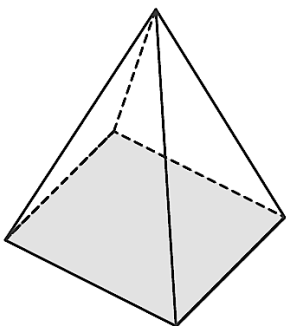
2)

3)

4)

5. แสดงวิธีหาคำตอบ

1) ก่องใบหนึ่งมีความจุ 3,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร ก่องใบนี้มีความจุกี่ลิตร

วิธีทำ เนื่องจาก 1,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร = 1 ลิตร

ดังนั้น 3,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร = $3,000 \div 1,000 = 3$ ลิตร

ตอบ 3 ลิตร

2) ถังเก็บน้ำใบหนึ่งเก็บน้ำได้ 5,000 ลิตร ถังใบนี้มีความจุกี่ลูกบาศก์เมตร

วิธีทำ เนื่องจาก 1,000 ลิตร = 1 ลูกบาศก์เมตร

ดังนั้น 5,000 ลิตร = $5,000 \div 1,000 = 5$ ลูกบาศก์เมตร

ตอบ 5 ลูกบาศก์เมตร

3) น้ำประปา 5 ลูกบาศก์เมตร คิดเป็นกี่ลิตร

วิธีทำ เนื่องจาก 1 ลูกบาศก์เมตร = 1,000 ลิตร

ดังนั้น 5 ลูกบาศก์เมตร = $5 \times 1,000 = 5,000$ ลิตร

ตอบ 5,000 ลิตร

4) เสาปูนยาว 150 เซนติเมตร หน้าตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 10 เซนติเมตร เสาปูนมีปริมาตรเท่าใด

วิธีทำ ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = กว้าง × ยาว × สูง
 เสาปูนมีปริมาตร = $10 \times 150 \times 10 = 15,000$ ลูกบาศก์เซนติเมตร
 ดังนั้น เสาปูนมีปริมาตร 15,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร

ตอบ 15,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร

5) สระว่ายน้ำทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก วัดขนาดภายในได้กว้าง 6 เมตร ยาว 8 เมตร และลึก 1.5 เมตร สระว่ายน้ำนี้มีความจุเท่าใด

วิธีทำ ความจุทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = กว้าง × ยาว × ลึก
 สระว่ายน้ำมีความจุ = $6 \times 8 \times 1.5 = 72$ ลูกบาศก์เมตร
 ดังนั้น สระว่ายน้ำมีความจุ 72 ลูกบาศก์เมตร

ตอบ 72 ลูกบาศก์เมตร

6) ออมเงิน 60,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร ใส่ถังน้ำทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่มีฐานกว้าง 50 เซนติเมตร ยาว 60 เซนติเมตร ระดับน้ำในถังสูงกี่เซนติเมตร

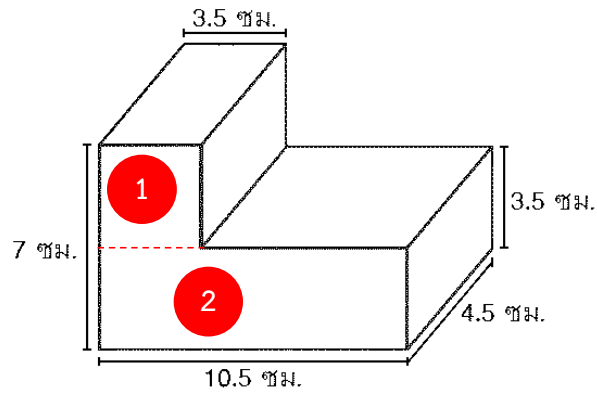
วิธีทำ ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = กว้าง × ยาว × ลึก
 จะได้ $60,000 = 50 \times 60 \times \text{สูง}$
 $60,000 = 3,000 \times \text{สูง}$
 $\text{สูง} = 60,000 \div 3,000$
 $\text{สูง} = 20$ เซนติเมตร

ดังนั้น ระดับน้ำในถังสูง 20 เซนติเมตร

ตอบ 20 เซนติเมตร

6. แสดงวิธีหาคำตอบ

1) หาปริมาตรของแท่งปูนที่มีลักษณะดังรูป

แนวความคิดการหาคำตอบ ปริมาตร (1) + ปริมาตร (2)

วิธีทำ

ความจุทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = กว้าง x ยาว x สูง

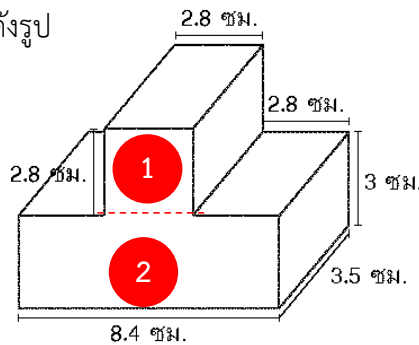
จะได้ ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยม (1) = $3.5 \times 4.5 \times 3.5 = 55.125$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยม (2) = $10.5 \times 4.5 \times 3.5 = 165.375$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ดังนั้น แท่งปูนนี้มีปริมาตร $55.125 + 165.375 = 220.50$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ตอบ ๒๒๐.๕๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

2) หาปริมาตรของแท่งไม้ที่มีลักษณะดังรูป

แนวความคิดการหาคำตอบ ปริมาตร (1) + ปริมาตร (2)

วิธีทำ

ความจุทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = กว้าง x ยาว x สูง

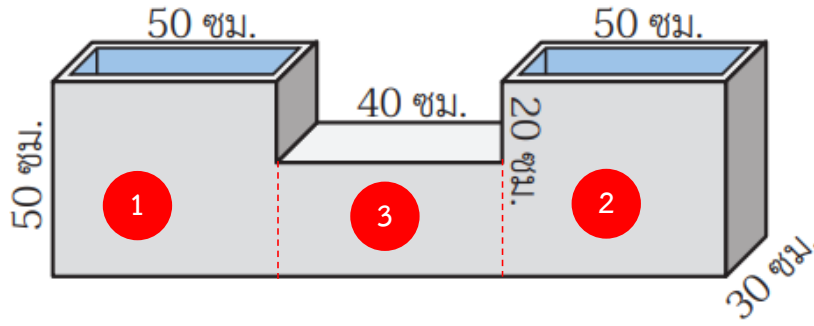
จะได้ ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยม (1) = $2.8 \times 3.5 \times 2.8 = 27.44$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยม (2) = $8.4 \times 3.5 \times 3 = 88.20$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ดังนั้น แท่งไม้นี้มีปริมาตร $27.44 + 88.20 = 115.64$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ตอบ ๑๑๕.๖๔ ลูกบาศก์เซนติเมตร

3) อ่างน้ำรูปเรขาคณิตสามมิติวัดขนาดภายในได้ดังรูป ถ้ามีน้ำอยู่ในอ่าง 126,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร
 ต้องเติมน้ำอีกเท่าใดจึงจะเต็มอ่าง

แนวความคิดการหาคำตอบ เติมน้ำอีก = ปริมาตรอ่าง - น้ำที่มีอยู่

วิธีทำ ความจุทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = กว้าง x ยาว x สูง

จะได้ ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยม (1) = $50 \times 30 \times 50 = 75,000$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยม (2) = $50 \times 30 \times 20 = 30,000$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยม (3) = $40 \times 30 \times 20 = 24,000$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

แสดงว่า อ่างน้ำมีปริมาตร $75,000 + 30,000 + 24,000 = 129,000$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

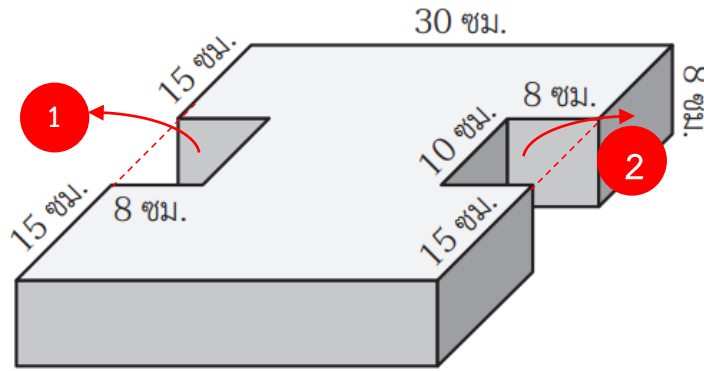
ถ้ามีน้ำอยู่ในอ่าง $126,000$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ดังนั้น ต้องเติมน้ำอีก $129,000 - 126,000 = 3,000$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ตอบ ๓,๐๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

4) ช่างต้องการทำแผ่นคอนกรีต 120 แผ่น ให้มีลักษณะดังรูป โดยแต่ละแผ่นยาว 40 เซนติเมตร กว้าง 30 เซนติเมตร และหนา 8 เซนติเมตร จะต้องใช้คอนกรีตกี่ลูกบาศก์เซนติเมตร

แนวความคิดการหาคำตอบ หาปริมาตรคอนกรีต 1 แผ่น x 120

วิธีทำ

ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = กว้าง x ยาว x สูง

ปริมาตรแผ่นคอนกรีตหาได้จาก ปริมาตรแผ่นเต็ม - ปริมาตร (1) - ปริมาตร (2)

จะได้ ปริมาตรแผ่นเต็ม = $40 \times 30 \times 8 = 9,600$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยม (1) = $8 \times 10 \times 8 = 640$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยม (2) = $8 \times 10 \times 8 = 640$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

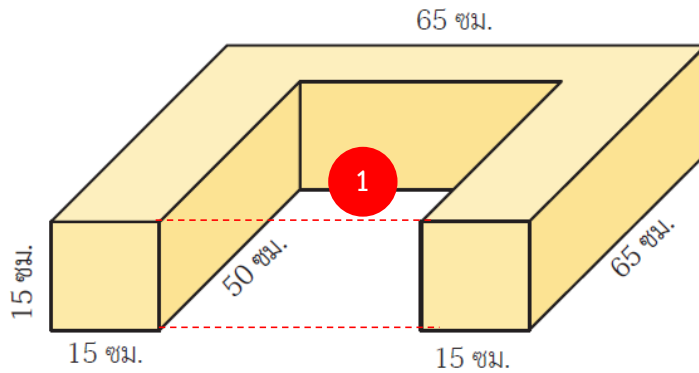
แสดงว่า แผ่นคอนกรีต 1 แผ่นมีปริมาตร $9,600 - 640 - 640 = 8,320$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ถ้า ช่างทำแผ่นคอนกรีต 120 แผ่น

ดังนั้น จะต้องใช้คอนกรีต $8,320 \times 120 = 998,400$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ตอบ ๙๙๘,๔๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

5) มานิตย้นำแท่งปูนที่มีลักษณะและขนาดดังรูป จำนวน 4 แท่ง มาวางซ้อนกันสำหรับปลูกไม้ประดับ ที่ปลูกไม้ประดับนี้มี ปริมาตรที่ลูกบาศก์เซนติเมตร

แนวความคิดการหาคำตอบ หาปริมาตรแท่งปูน 1 แท่ง $\times$ 4

วิธีทำ

ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = กว้าง $\times$ ยาว $\times$ สูง

ปริมาตรแท่งปูนหาได้จาก ปริมาตรแผ่นเต็ม - ปริมาตรส่วนเต็ม (1)

จะได้ ปริมาตรแผ่นเต็ม = $65 \times 65 \times 15 = 63,375$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ปริมาตรส่วนเต็ม (1) = $35 \times 50 \times 15 = 26,250$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

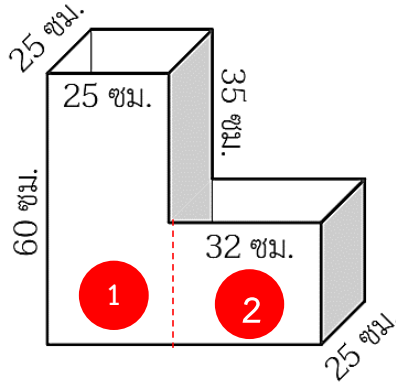
แสดงว่า แท่งปูน 1 แท่ง มีปริมาตร $63,375 - 26,250 = 37,125$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ถ้า วางแท่งปูนซ้อนกัน 4 แท่ง

ดังนั้น ปลูกไม้ประดับนี้มีปริมาตร $37,125 \times 4 = 148,500$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ตอบ ๑๔๘,๕๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

6) แม่มีกระถางต้นไม้ที่มีลักษณะและขนาดดังรูป แม่ต้องการใส่ดินให้ต่ำกว่าขอบกระถาง 5 เซนติเมตร ทั้งสองส่วน ถ้าดิน 1 ถุง มีปริมาตร 10,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร ต้องใช้ดินอย่างน้อยกี่ถุง

แนวความคิดการหาคำตอบ หาปริมาตรกระถางต้นไม้ ÷ ปริมาตรดิน 1 ถุง

วิธีทำ

ปริมาตรทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = กว้าง × ยาว × สูง

ปริมาตรกระถางต้นไม้ หาได้จาก ปริมาตร(1) + ปริมาตร(2)

จะได้ ปริมาตร (1) = $25 \times 25 \times 55 = 34,375$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ปริมาตร (2) = $32 \times 25 \times 20 = 16,000$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

แสดงว่า ต้องใช้ดินใส่กระถางต้นไม้ $34,375 + 16,000 = 50,375$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ถ้า ดิน 1 ถุง มีปริมาตร $10,000$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ดังนั้น ต้องใช้ดินอย่างน้อย $50,375 \div 10,000 = 5.0375$ หรือ 6 ถุง

ตอบ 6 ถุง